

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Learning Activities to Enhance Thai Musical
Instruments' Playing Ability Based-on Dalcroze Music Teaching Method:
A Study of Grade 7 Students

ชินวัตร อ่อนสุน¹ และ อังคณา อ่อนธานี²

Chinnawat Oonsun¹ and Angkana Onthanee²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ¹ chinnawato063@nu.ac.th

Received May 30, 2023; Revised June 25, 2024; Accepted June 26, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ 2) แบบวัดความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การฟังเพลงเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในบทเพลงและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมองและระบบ+ประสาท ขั้นที่ 2 การตอบสนองต่อเสียงด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย ขั้นที่ 3 การแก้ไขการตอบสนองและการแสดงออกด้วยการสังเกต ขั้นที่ 4 การใช้สัญลักษณ์ทางดนตรีในการนำเสนอประสบการณ์ทางดนตรีที่ผู้เรียนได้รับ 2) ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพ 77.11/83.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 และความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของ

นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดัลโครซของนักเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดัลโครซและการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวคิดของดัลโครซ; ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์

Abstract

The study aimed 1) to develop and evaluate learning activities based on Dalcroze music teaching method for enhancing Thai musical literacy of grade 7 students, 2) to compare students' musical literacy before and after being exposed to the Dalcroze music teaching method, and 3) to assess students' satisfaction after being exposed to the Dalcroze music teaching method. The samples were randomly selected by using simple random sampling from 1 class. There were 30 students in their second semester in the academic year 2021. The research tools used in this study were 1) a learning activity to enhance Thai musical literacy based-on Dalcroze music teaching method, 2) tests of Thai musical instruments' playing ability of grade 7 students, and 3) a students' satisfaction questionnaire on the Dalcroze music teaching method.

The findings showed 1) Learning activities to enhance Thai musical instruments' playing ability based-on Dalcroze music teaching method for grade 7 students were efficient at 77.11/83.89 which was in accordance with the established 75/75 standard 2) The results showed that the average score after being exposed to the Dalcroze music teaching method was higher than before being exposed at a significant level of .01. 3) The students' satisfaction with the Dalcroze music teaching method was at the highest level, at which the average was 4.94 percent, and the standard deviation equaled 0.11

Keywords: Dalcroze Music Teaching Method; Thai Musical Instruments' Playing Ability

บทนำ

ดนตรีไทยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต มีเป้าหมายในการนำมาใช้เพื่อประกอบกิจกรรมทั้งความเชื่อ พิธีกรรม ประกอบการแสดง การละเล่น เพื่อความบันเทิง ความเริงรมย์ ความสำคัญของดนตรีก็คือคุณค่าที่มีต่อจิตใจของคนแต่ละคน เป็นสื่อเชื่อมระหว่างกลุ่มคนในสังคม และช่วยผสมผสานความรัก

ความสามัคคี ดังนั้นดนตรีแต่ละยุคสมัยจึงเป็นมรดกทาง ศิลปวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ที่มีการสืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน คุณค่าและความสำคัญของดนตรีไทยประวัติความเป็นมา และ ลักษณะเด่นของดนตรีไทยเพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของศิลปะการดนตรีไทย โดนตรีไทยจึงเป็นพลังของ องค์ความรู้ของมนุษย์ และมรดกทางวัฒนธรรมประจำชาติไทยอีกแขนงหนึ่ง ที่ได้สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน มีบทบาทหน้าที่สำคัญยิ่ง ในเชิงวิจิตรศิลป์ มีความงดงามเฉพาะด้านที่โดดเด่น จนเกิดนำมาสู่มรดกทางสุนทรียศาสตร์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ บรรทัดฐานที่มีองค์ความรู้ทั้งในด้านทฤษฎี และปฏิบัติที่สืบทอดเป็นมรดกของแผ่นดินตั้งแต่โบราณจนถึงยุคปัจจุบัน (Suwun, 2006)

การเรียนวิชาดนตรีนั้นมีส่วนในการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ช่วยให้การ ประสานงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกายและความสามารถทางการมองเห็น และการได้ยินดี นอกจากนี้ ยังมีส่วนที่เสริมสร้างสมาธิ ความจำ เซอร์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อื่น ๆ ของตัวผู้เรียน ดนตรีกับการพัฒนาสติปัญญาเป็นที่รู้กันดีว่าการนำดนตรีเข้าไปบูรณาการใน เนื้อหาวิชาต่าง ๆ วิชาดนตรีจะช่วยในการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เพราะว่ากระบวนการคิดเป็น การคิดที่ประกอบไปด้วยลำดับขั้นตอน ที่จะต้องอาศัยทักษะขั้นพื้นฐานจากการเรียนรู้เพราะการเรียนรู้เป็น สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ และดนตรียังเป็นศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยสร้างสรรค์จาก การเลียนแบบเสียงจากธรรมชาติ และการสร้างสรรค์จากจินตนาการของตนเอง การเรียนดนตรีนั้นนอกจาก จะใช้เพื่อความบันเทิงแล้ว ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ ทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถนำไปประกอบสัมมาชีพทางดนตรีได้ ดังพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งมีใจความตอนหนึ่งว่า การดนตรีเป็น ศิลปะอย่างหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดความปิติ ความสุข ความยินดี ความพอใจได้มากที่สุด หน้าที่ของนักดนตรี นั่นคือ ทำให้ผู้ฟังเกิดความพอใจ ความ กระตือรือร้นความครึกครื้น ความอดทน ความขยัน มีความเข้มแข็ง และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ นอกจากดนตรีจะสร้างความบันเทิงแล้วดนตรีจะแสดงในสิ่งที่เป็นการสร้างสรรค์ (Fine Arts Department, 2017)

การบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งต่อการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาดนตรีไม่ว่าจะเป็นดนตรีไทย และดนตรีสากล ดังปรัชญาดนตรีศึกษาที่ให้ความสำคัญ ต่อการพัฒนาประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ทางดนตรีทางเสียงจังหวะทำนองตลอดจนบทเพลง ต่าง ๆ ของผู้เรียนทุกคนโดยจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับความรู้ความเข้าใจสาระดนตรี และการพัฒนาทักษะ ดนตรีซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ ด้วย อาทิความสามารถในการอ่าน เขียนโน้ต การบรรเลง ดนตรี ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ความเข้าใจโครงสร้างของบทเพลง เจตคติที่ดีต่อการเรียน

ดนตรี การสร้างสรรค์ดนตรีเป็นแนวทางที่สำคัญของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในดนตรีอีกทั้งยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เต็มไปด้วย ความสนุกสนาน ความท้าทายในการเรียนรู้ตลอดจนความภาคภูมิใจในผลงานการสร้างสรรค์ ของผู้เรียนแต่ละคน อันเป็นการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีของผู้เรียน (Madsen, 1977) การเรียนการสอนดนตรีไทยสามารถเชื่อมโยงกับการส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีได้อย่างดี เนื่องจากขนบของการบรรเลงดนตรีไทยเปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงสามารถสร้างสรรค์ทำนองเพลงของตนเองบนพื้นฐานของระเบียบวิธีทางดุริยางค์ไทยและแบบแผนการบรรเลงที่เป็นลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิด คือ การแปรทาง หรือการแปรทำนอง ซึ่งมีความใกล้เคียงกับการอิมโพรไวเซชัน (Improvisation) ในดนตรีตะวันตกที่เป็นการสร้างสรรค์ทำนองเพลงของผู้บรรเลงอย่างอิสระในขณะที่บรรเลง บนพื้นฐานของหลักทฤษฎีดนตรี โดยอาศัยความรู้ประสบการณ์ และความรู้สึกของผู้บรรเลง อย่างไรก็ตามการอิมโพรไวเซชันมีความต่างจากการแปรทางหรือการแปรทำนองของดนตรีไทย โดยเฉพาะด้านความอิสระในการสร้างสรรค์ทำนองเพลง โดยการแปรทาง หรือแปรทำนองเพลงไทย จะต้องสร้างสรรค์เพลงให้สอดคล้อง เหมาะสมกับทำนองหลักหรือทำนองฆ้องวงใหญ่ และลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิดอันเป็นกรอบความคิดที่ผู้บรรเลงจะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์ทำนองเพลงในขณะที่การอิมโพรไวเซชัน ผู้บรรเลงสามารถสร้างสรรค์ทำนองเพลงได้อย่างอิสระมากกว่าโดยอาศัยโครงสร้างคอร์ดของทำนองเพลงเป็นกรอบในการสร้างสรรค์ อีกประการหนึ่ง คือรูปแบบของทำนองเพลงที่สร้างสรรค์ โดยการแปรทำนองเพลงไทยจะมีรูปแบบหรือกระบวนทำนองอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละเครื่องดนตรีเป็นกรอบความคิดสำหรับการสร้างสรรค์ทำนองซึ่งผู้บรรเลงจำต้องศึกษา เรียนรู้จากครู อาจารย์ และสั่งสมจากประสบการณ์ และการอิมโพรไวเซชันอาจมิได้มีรูปแบบทำนองเพลงของแต่ละเครื่องดนตรีมาเป็นกรอบในการสร้างสรรค์ทำนองเพลงอย่างชัดเจนและเคร่งครัดเท่ากับการแปรทำนองเพลงในดนตรีไทย (Sastra, 2018)

หลักการสอนดนตรีของดालโครซ ดาลโครซสอนดนตรีโดยการให้ผู้เรียน เรียนทฤษฎีดนตรีต่าง ๆ ควบคู่ไปพร้อมกับเสียงดนตรี การเคลื่อนไหว และความรู้สึก ซึ่ง Nakwong (1999) กล่าวว่าองค์ประกอบส่วนใหญ่ในดนตรีสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้โดยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายไปตามความรู้สึกที่ได้ฟังจากเสียงขององค์ประกอบดนตรีนั้น ความเชื่อนี้จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ดนตรีโดยการฟัง และการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างหูที่ไต่กับร่างกายที่ได้รับความรู้สึก และมีการเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรี ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจดนตรีที่มีลักษณะเป็นนามธรรมได้สมบูรณ์ขึ้น นอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายไปตามจังหวะของเพลง ก็ทำให้ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ ซึ่งช่วยให้สามารถปฏิบัติดนตรีได้ถูกต้องตามจังหวะมากขึ้น โดยแนวคิดการเรียนดนตรีด้วยการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรีของดालโครซ (Amarak, 1999) จนนำไปสู่การพัฒนา

เป็นทักษะความคิดก่อให้เกิดการกระตุ้นความคิดในเชิงสร้างสรรค์และให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ ด้วยการร้องเพลง เคลื่อนไหวของร่างกาย และการบรรเลงดนตรี

จากข้อมูลและเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย และต้องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ เพราะว่าการเรียนวิชาดนตรีไทยหรือบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ เป็นการสอนที่เน้นการพัฒนาความรู้ในการเรียนวิชาดนตรีไทยอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีความเข้าใจในวิชาดนตรีไทย และมีความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกิดความสนใจในการเรียนรู้วิชาดนตรีไทย เห็นถึงความสำคัญของวิชาดนตรีไทย ผู้เรียนมีความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ มีการเชื่อมโยงให้เข้ากับแนวคิดของดาลโครซ และหลักการแนวคิดทฤษฎีทางดนตรีไทย เพื่อจะส่งผลให้นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้อย่างดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาวิชาดนตรีไทยได้ดีขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยเพิ่มขึ้นจากการเรียนวิชาดนตรีไทยในรูปแบบเดิม และจะเป็นความรู้ที่นักเรียนจะติดตัวผู้เรียนไปในการเรียนวิชาดนตรีไทยในระดับที่สูงขึ้นเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ เพื่อเป็นหลักการทางดนตรี แนวคิดทฤษฎีทางดนตรีไทย และการสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย และให้ผู้เรียนได้นำเสนอความรู้ของตนเองส่งผ่านออกมาเป็นการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในวิชาดนตรีไทยได้ดีมากยิ่งขึ้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะมีเจตคติที่ดีในการเรียนวิชาดนตรีไทยมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เปรียบเทียบความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการสอนดนตรีไทยของดาลโครซ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการสอนดนตรีไทยของดาลโครซ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้รายละเอียดไว้ เช่น Mead (1994) กล่าวว่า แนวคิดการสอนดนตรีของดาลโครซ คือ การใช้ประสาทสัมผัสโสตประสาท และการตอบสนองต่อจังหวะ และเสียงของเครื่องดนตรีทำให้เสียงดนตรีที่มีความเป็นนามธรรม กลายเป็นสิ่งใหม่ที่สามารถรับรู้ และแสดงออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรม และสร้างสรรค์ Choky (2001) กล่าวว่า แนวคิดการสอนดนตรีของดาลโครซ คือ การให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรี และความสามารถในการแสดงซึ่งความรู้ที่ออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหว ดาลโครซเชื่อว่าการพัฒนาการฟังควบคู่ไปกับการตอบสนองช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านดนตรีมากขึ้นและดียิ่งขึ้น จากการศึกษาพบว่า การสอนดนตรีของดาลโครซนั้นจะช่วยให้ นักเรียนใช้ประสาทสัมผัสโสตประสาท และการมองเห็นตอบสนองต่อจังหวะ และเสียงของดนตรี เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตัวโน้ต เสียง จังหวะ และทำนองจากรูปภาพแทนสัญลักษณ์ต่าง ๆ จากง่ายไปยาก ดังนั้นผู้วิจัยได้นำแนวคิดของดาลโครซมาปรับใช้ในงานวิจัยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน

2. ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้รายละเอียดไว้ เช่น (Sastru, 2018) ได้กล่าวว่า การสร้างสรรค์การบรรเลงดนตรีไทย คือ ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทย การแต่งทำนองเพลงไทยโดยใช้องค์ประกอบทางดนตรีไทยบนพื้นฐานของหลักการ และระเบียบวิธีทางดุริยางค์ไทย โดยมีเนื้อหาสาระที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) การแปรทำนอง คือ การแต่งทำนองเพลงของเครื่องดนตรีไทย ตามโครงสร้างทำนองหลัก ซึ่งมีทั้งการแปรทำนองโดยฉับพลันขณะที่บรรเลง และการคิดและเรียบเรียงทำนองไว้ก่อนการบรรเลง และ 2) การประพันธ์เพลง คือ การแต่งทำนองเพลงไทย โดยใช้องค์ประกอบต่าง ๆ ทางดนตรีไทยขึ้นพื้นฐานของระเบียบวิธีการประพันธ์เพลงไทยประเภทต่าง ๆ เช่น การขยายอัตรา และการลดอัตรา การทำทางเปลี่ยน การทำทางกรอ การทำเพลงสำเนียงภาษา ซึ่งความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์สามารถพิจารณาได้ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคคล เป็นความสามารถของบุคคลในการสร้างสรรค์ดนตรีไทย ทั้งด้านการแปรทำนองและการประพันธ์เพลงไทย ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การแต่งทำนองเพลงไทยให้ต่างไปจากทำนองหลัก การแต่งทำนองเพลงไทยได้รวดเร็ว หรือแต่งทำนองเพลงไทยได้จำนวนมากภายในเวลาจำกัด การแต่งทำนองเพลงไทยได้หลากหลายรูปแบบ หรือปรับเปลี่ยนท่วงทำนองเพลงไทยได้หลายลักษณะ และการแต่งทำนองเพลงไทยให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีไทย หรือวงดนตรีไทย 2) ด้านกระบวนการ เป็นขั้นตอนทางความคิดในการสร้างสรรค์ดนตรีไทย และ 3) ด้านผลงาน เป็นผลงานการแปรทำนองและการประพันธ์เพลงไทย ที่สะท้อนถึงการสร้างสรรค์ดนตรีไทยของบุคคล ซึ่งลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ ความใหม่ของทำนองเพลง และคุณค่าด้านประโยชน์งานในทางดนตรีและเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ นอกจากนี้ Lawan (2013) ได้กล่าวว่า การบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์เป็นการแสดงผลงานทางด้านดนตรีด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การบรรเลงดนตรีเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ หรือขนาดเล็ก หรือเป็นการเดี่ยวบรรเลงเครื่องดนตรี การนำเสนอผลงานทางดนตรีไม่ได้มีเฉพาะการบรรเลงดนตรีในรูปแบบเดียว อาจจะนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับด้านดนตรีในด้านอื่นก็ได้ เช่น การสร้างบทเพลง หรือการนำบทเพลงมาเรียบเรียงใหม่ การประยุกต์ หรือการบรรเลงดนตรีด้วยความแปลกใหม่หรือการสร้างแนวดนตรีที่มีการผสมผสานทางดนตรี มีจุดประสงค์หลัก ๆ แล้วเพื่อต้องการเสาะหา ค้นหา รูปแบบ วงดนตรี เสียงดนตรี แนวคิด หรืออื่น ๆ ให้มีความแปลกใหม่ จากการศึกษาพบว่า การบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ บรรเลงดนตรีไทยอย่างมีความแปลกใหม่ในการบรรเลง มีการแปรทำนองเพลง และการประพันธ์เพลง ขึ้นมาใหม่ความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยจะแสดงออกมาทางการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย โดยในการประเมินใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

กิจกรรมการสอนดนตรีของดาลโครซ มีดังนี้

1. ยูริธึมมิก (Eurhythmics)
2. โซลเฟจ (Solfege)
3. อิมโพรไวเซชัน

ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์

1. การบรรเลงอย่างมีความแปลกใหม่จากทำนองเดิม
2. การบรรเลงดนตรีอย่างไม่ผิดโน้ตเพลง
3. การบรรเลงดนตรีอย่างถึงอารมณ์ของบทเพลง
4. การประยุกต์การบรรเลง และการซ่อม

กิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยตามแนวคิดของดาลโครซ

- ขั้นที่ 1** การฟังเพลงเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในบทเพลงและสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างสมองและระบบประสาท
- ขั้นที่ 2** การตอบสนองต่อเสียงด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายทั้งกล้ามเนื้อประกอบเสียงเพลงที่ผู้เรียนได้ยิน
- ขั้นที่ 3** การแก้ไขการตอบสนองและการแสดงออกด้วยการสังเกตและแก้ไขการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องตาม
- ขั้นที่ 4** การใช้สัญลักษณ์ทางดนตรีในการนำเสนอประสบการณ์ทางดนตรีที่ผู้เรียนได้รับ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) แบบ

ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม 2) การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้กับที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตามแนวของ Buasonte, R. (2009)

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำในการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.00 ถือว่ามีความเหมาะสม 2) การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามสูตร E_1/E_2 โดยพิจารณา ดังนี้ เกณฑ์ E_1 หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 75 ของคะแนนที่นักเรียนที่ได้จากการทำกิจกรรมใบงานหรือการบรรเลงดนตรีไทยแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกณฑ์ E_2 หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 75 ของคะแนนที่นักเรียนจากการทำแบบวัดการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.9 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ได้มา จากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการจัดกิจกรรม กิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่าง สร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้เข้าใจถึงกระบวนการ และ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 2) ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบวัดการบรรเลงดนตรี ไทยอย่างสร้างสรรค์โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยตาม แนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการเรียนรู้ทั้งหมด 4 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนจำนวน 14 ชั่วโมง 4) ทดสอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ซึ่ง แบบวัดทักษะการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์เป็นชุดเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการวัดการทดสอบความสามารถในการบรรเลง ดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ตามแนวคิดของดาลโครซ มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) นำแบบวัดความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังสอบ โดยทดสอบที่แบบสองกลุ่มสัมพันธ์ (Dependent samples t-test)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการ เรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ เพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ ผู้วิจัยแจกแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนประเมินการจัดการเรียนการ สอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างการบรรเลงดนตรีไทยอย่าง

สร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) นำข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.9 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบนำมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับ ความพึงพอใจโดยยึดตามแนวคิดของเบสท์ 2) นำข้อมูลที่เป็นปลายเปิด ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมจากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครชเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การฟังเพลงเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในบทเพลง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมองและระบบประสาท ขั้นที่ 2 การตอบสนองต่อเสียงด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย ขั้นที่ 3 การแก้ไขการตอบสนองและการแสดงออกด้วยการสังเกต ขั้นที่ 4 การใช้สัญลักษณ์ทางดนตรีในการนำเสนอประสบการณ์ทางดนตรีที่ผู้เรียนได้รับ

2. ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพ 77.11/83.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 และความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครชของนักเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครชและการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด เล่นเครื่องดนตรีตามบทเพลงในโน้ตโดยนักเรียนจะอ่าน โน้ต และเล่นตามตัวโน้ตบนบทเพลง เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในหลักการบรรเลงดนตรีอย่างสร้างสรรค์นักเรียน1 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครชอยู่ในระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.94, S.D. = 0.11)

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครชเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครชเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครชเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่าง

สร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.90)

2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแผนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.30$, S.D. = 0.34)

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75 พบว่า มีประสิทธิภาพของกระบวนการ E_1 เท่ากับ 77.11 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพเท่ากับ (77.11/ 83.89) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

4. ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพ 77.11/83.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 และความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซของนักเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
คะแนนก่อนเรียน	30	20	13.83	3.49		
คะแนนหลังเรียน	30	20	18.30	1.26	7.50**	0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. ความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษาความพึงพอใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซอยู่ในระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ

ที่	รายการประเมิน	ผลคะแนน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรี	5	0	มากที่สุด
2	กิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีของดาลโครซ	4.85	0.22	มากที่สุด
3	การจัดการเรียนการสอน และประเมินผลการเรียนรู้	5	0	มากที่สุด
4	สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	5	0	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.94	0.11	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสร้างผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนโดยตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเหมาะสมของแผนประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และนำขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีของดาลโครซมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ยูริธึมมิกส์ 2) โซลเฟจ 3) อิมเพอร์ไวเซชัน มาสังเคราะห์จนเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้ได้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่จะส่งเสริมความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการปฏิบัติวิชาดนตรีไทยมากขึ้นจากการใช้แนวคิดของดาลโครซ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นทำให้นักเรียนได้มีทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการบรรเลงดนตรีอย่างสร้างสรรค์และทฤษฎีทางดนตรีไปพร้อมกัน

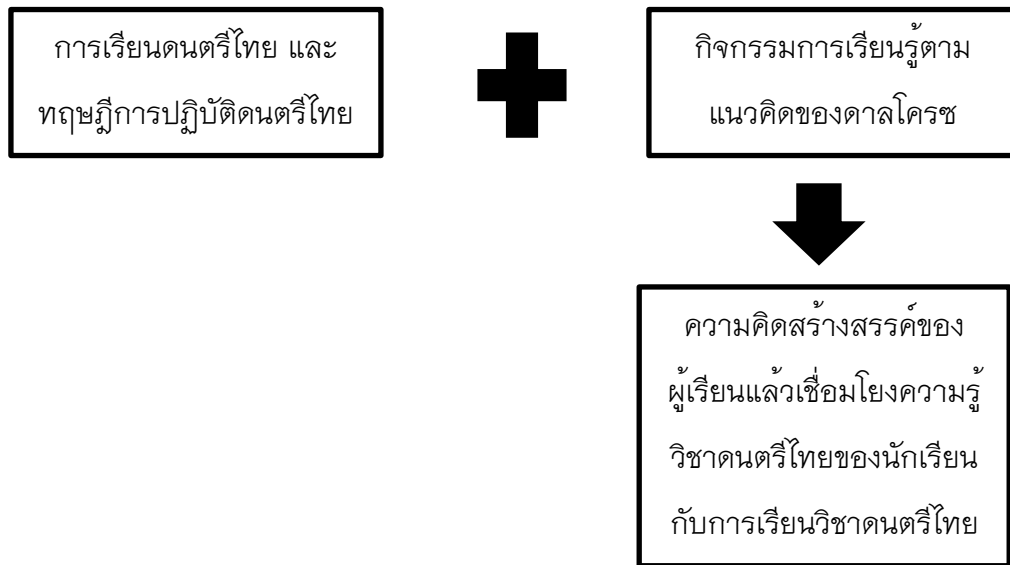
สอดคล้องกับ (Choky, 2001) ได้กล่าวว่าแนวคิดการสอนดนตรีของดาลโครซควรทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึก และพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรี และความสามารถในการแสดงซึ่งความรู้ นั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหวหรือการบรรเลงอย่างสร้างสรรค์ และการสอนดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ เป็นการสอนดนตรีที่ผ่านทั้ง 3 กิจกรรม คือ 1) ยูริธึมมิกส์ เป็นการตั้งใจฟังเสียงอย่างมีสมาธิ และตอบสนองต่อองค์ประกอบของดนตรีง่าย ๆ ในเรื่อง จังหวะ ระดับเสียง ความดังเบา ความยาวสั้น 2) การสอนโซลเฟจ เป็นการฝึกการอ่านและการฟังเพื่อจดจำระดับเสียงต่าง และ 3) การอิมโพรไวเซชัน เป็นการปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีทันทีทันใดโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่ช่วยส่งเสริมพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Suttachitt (2022) ได้กล่าวว่าทักษะดนตรีว่าดนตรี ประกอบด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และการอ่านโน้ต ทักษะทางดนตรี เป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี เพราะจะเป็นพื้นฐานในการ วางแนวทางในการเรียนวิชาดนตรีเพราะทักษะทางดนตรีมีส่วนประกอบที่สำคัญอย่างมากในการเรียนวิชา ดนตรีไทย

3. ผลความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Sungkhaw (2008) ที่ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ คือความรู้สึกของผู้เรียนในทางบวกความชอบ ในการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้สึกที่พอใจต่อสิ่งที่ทำให้เกิดความชอบความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่ บรรลุถึงความต้องการโดยจะมีองค์ประกอบต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนของการวัดความพึงพอใจ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซที่ส่งเสริมความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทย อย่างสร้างสรรค์ นั้นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยตามแนวคิดของดาลโครซตามหลักการแนวคิดและทฤษฎีการปฏิบัติเนื่องจากเป็นการเรียนรู้จากทฤษฎีและการปฏิบัติควบคู่กัน มีการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการฝึกฝนด้วยตนเองซึ่งนั่นเป็นการเพิ่มทักษะทางดนตรีไทยของผู้เรียน และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน แล้วเชื่อมโยงความรู้วิชาดนตรีไทยของนักเรียนกับการเรียนวิชาดนตรีไทย ดังแผนภูมิ

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซที่ส่งเสริมความสามารถในการบรรเลง ดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์

จากแผนภูมิแสดงการเรียนรู้ของไทยตามแนวคิดของดาลโครซที่ส่งเสริมความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าการเรียนรู้ของไทยและการปฏิบัติของไทยที่ควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีไทยของนักเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าการเรียนแบบเดิมเพราะนักเรียนได้ฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ และแสดงออกมาในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ผู้สอนสามารถบริหารจัดการเรื่องเวลาให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ในแต่ละขั้นตอนได้อย่างเต็มที่

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซผู้สอนควรให้อิสระในการบรรเลงดนตรีที่แปลกใหม่ เพราะนักเรียนมักจะกังวลในการบรรเลงดนตรีแบบเดิมจนเกินไป ครูควรสร้างบรรยากาศให้สบาย 1 โดยการบอกกล่าวกับนักเรียนถึงจุดประสงค์ของการบรรเลงดนตรีที่ให้ความชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะได้สร้างสรรค์การบรรเลงดนตรีไทยด้วยตนเอง จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีมาใช้ในการช่วยออกแบบเพื่อให้ง่ายต่อการออกแบบการเขียนบันทึกโน้ต และสร้างสรรค์การ

บรรเลงดนตรีไทย ที่จะส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักเรียนในรูปแบบของการบรรเลงดนตรีอย่างสร้างสรรค์เป็นวงที่มีเครื่องดนตรีที่หลากหลาย

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาแนวทางการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ทั้งดนตรีไทยผสมดนตรีสากล ซึ่งเป็นการแสดงด้านดนตรีที่มีความน่าสนใจ และมีความทันสมัยถูกใจผู้ฟังซึ่งจะเป็นผู้สืบสานดนตรีต่อไปและเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน

References

- Amarak, S. (1999). *Basic Theory of Music*. Odeon Store .
- Buasonte, R. (2009). *Qualitative Research in Education*. Chulalongkorn University.
- Cokhy, L., Abramson R.M., Gillespie, A.E., Wood, D. & York, F. (2001). *Teach the twenty – first century*. Prentice – Hall.
- Fine Arts Department. (2017). *70 years of reign 70 historical pictures of the reign*. Fine Arts Department.
- Lawan, S. (2013). *Analysis of Pleng monprajamban style Khong Mon Wong Yai of Mr.Prathom Nakpee* [Master's Thesis, Naresuan University].
- Madsen. (1977). *Development of the Self-Directed Learning*. Readiness.
- Mead, V.H. (1994). *Dalcroze Eurhythmics in Today' s Music Classroom*. Schott Music.
- Nakwong, T. (1999). *Teaching music for children Based-on Orff-Schulwerk*. Kasetsart University Press.
- Sastra, U. (2018). Thai Musical Creativity: Trend and Guidelines for Instruction. *Journal of Education Studies Chulalongkorn University*, 46(4), 554 – 569.
- Sungkhaw, P. (2008). *The Satisfaction of Students Who Used the Library Services at Sripatum University*. [Master's Thesis, Phranakhon Rajabhat University].
- Suttachitt, N. (2022). *Music Education*. Chulalongkorn University.
- Suwun, S. (2006). *Music in Thai culture*. Chulalongkorn University Press.